

Durmuş Hocaoğlu

Dersimiz Milliyetçilik: V

Pozitif Milliyetçilik: 4

Yeniçağ, “Analiz”., 12 Mart 2007, Pazartesi., s.08
“Analiz” Sıra No: 501; 2007-016; Mart-05

YENİÇAĞ

Nasıl ki el yumruğu yemeyen kendi yumruğunu balyoz sanabilirse, başkalarının yazdıklarını okumayan da kendi fikirlerini matah zannedebilir ve ekseriyetle bu vaziyet böyledir; “Pozitif ve Negatif Milliyetçilik” kavramlarını ilk defa kendilerinin fikir dünyasına kazandırdığını zanneden köşe allâmeleri misâlinde olduğu gibi. Bir defa, böyle terimler aynen bu ad altında zâten var, yeni bir îcad değil, ve binâenaleyh, bulunan şeyin tekrar aranmasının mânâsızlığı gibi, bilinen şeyin tekrar bildirilmesi de – yâni “ma’lûmu i’lâm” – bir o kadar mânâsızdır. İmdi, pozitif ve negatif milliyetçilik terimlerinin aynen bu ad altında istîmâline bu “ders” takrîrinde temas edeceğiz, ama henüz ona sıra gelmedi; lâkin, velev ki bu ad altında olmasa bile, adı konmadan da, hattâ milliyetçilik ve vatanseverlik gibi terimlerin hiçbirisi yokken dahi, bu kavramların delâlet ettiği şeylerin – yâni vatanseverlik ve milliyetçilik gibi sosyal gerçekliklerin - olgusal olarak var olması gibi, kavramların kendilerinin de, en azından primordiyal formatta, dolaylı olarak da tanımlandığını, Anarşizm ve Kozmopolitanizm örneklerinde gördük. Gördük ki, kökleri tâ Antikite’ye – aslında çok çok daha gerilere - uzanan bu fikir ve siyâset akımları, bir “negatif milliyetçilik” tanımlamaktadırlar.

Şimdi yine çok muhtasaran da olsa, bir başka değerlendirmeye daha temas edeceğiz; içinde pozitif de negatif de bulunan; ancak, pozitif yanı muvakkat olan, Marksizm’in vatanseverlik ve milletseverlik-milliyetçilik anlayışına.

★★★

Marksizm’in nihâî hedefinin devletsiz bir dünya toplumu, bir mânâda en büyük cemaat - küresel cemaat (global community) - inşâ etmek olması O’nu bir yandan Anarşizm’e yaklaştırırken diğer yandan da işbu cemaatin ise “en büyük ve tek vatan” olacak olan bütün Kürre’yi ihâta edecek olması da O’nu Kozmopolitanizm’e yaklaştırır; ancak bunlara rağmen her ikisinden de kökten ve çok ciddi bir farklılık içerisindedir.

İmdi: Anarşizm, herhangi bir ayırmda bulunmaksızın, bütün otoriteleri ve kuvvet merkezlerini ortadan kaldırıp, fertlerin bir devlet otoritesine lüzum kalmadan yalnız kendi hür irâdelerine tâbi’ ve kendilerine karşı sorumlu olduğu devletsiz bir toplum te’sîsini gaye edinen felsefi bir ekoldür ve aynı zamanda birçoklarınınca da bir sosyalist ekol olarak değerlendirilir. Bu noktada, Anarşizm ile bir başka sosyalist ekol olan Marksizm arasındaki farka gelince; bu fark, Stalin tarafından, “*Sosyalizm üç ana eğilime ayrılmıştır: reformizm, anarşizm, Marksizm*”[1] ifâdeleriyle net bir şekilde vaz’ edilmiştir. Her ikisi de sosyalist, ama fark şurada ki, Anarşizm bir sosyalizm ekol olmakla berâber, O’nda aslolan “toplum” (cemiyet, society) değil, “fert”tir (individu);

yâni fert cemiyeti önceler, ona tekaddüm eder. Buna binâen, Anarşizm herşeyi “insan teki” yâni fert üzerine inşâ etmiş ve, fert kurtulmadıkça, toplumların da kurtulamayacağını iddia ederek “her şey fert için” sloganını vaz’ etmiştir ve bu da toplumu önceleyen Marxizm’e taban tabana zıttır. Lenin, Anarşistler ile Marksistleri ayıran şeyleri şu şekilde sınıflandırmaktadır[2]:

“Anarşistlerden bizi ayıran şey, a) Devletin şimdiki ve b) Proletarya devrimi (ihtilâli) (“proletarya diktatörlüğü”) sırasındaki kullanılışıdır, bu, şimdiden pratikte pek büyük bir önem taşıyan bir sorundur.”

Bu zıtlık öylesine ileri bir mertebededir ki, Marxizm ve Anarşizm birbirlerinin can düşmanıdır; yine Stalin’in ifâdeleriyle söylersek[3]:

Bazı kişiler, Marksizm’in ve anarşizmin aynı ilkelere dayandığını ve aralarındaki anlaşmazlıkların taktiklere ilişkin olduğunu sanırlar, öyle ki bu kişilerin görüşüne göre, bir eğilimi diğerinin karşısına çıkarmak tümüyle yanlışır.

Bu, büyük bir hatadır.

Biz, anarşistlerin, Marksizm’in gerçek düşmanları olduğuna inanırız. Bunun sonucu olarak, gerçek düşmanlara karşı gerçek bir savaşım (mücadele) verilmesi gerektiğini savunuruz.

.../ Açıktır ki, burada, sadece taktikler üzerine anlaşmazlık değil, biri öbürünü yadsıyan (inkâr eden) iki ilke (prensip) bulunmaktadır.”

[1] J. Stalin., *Anarşizm mi Sosyalizm mi?*, Çeviren: Muzaffer E. Kabagil., Sol Yayınları., 3ncü baskı, Ankara, Aralık 1977, s.10;

[2] V. I. Lenin., *Burjuva Demokrasisi ve Proleterya Diktatörlüğü.*, Çeviren: Muzaffer Ardos., Sol Yayınları, Ankara, Haziran 1977., s.263;

[3] J. Stalin., *a.e.*, s.11

Anarşizm’in büyük isimlerinden
Peter Alexeyevich Kropotkin
(1842-1921)

Komünizm’in fikirde ve eylemde lider adamı
Vladimir İlyiç Lenin
(1870 – 1924)

